

כתבה שניה בסידרה על געיות אתגרי הקמת הפדרציה של ארץ-ישראל ברית ירושלים

ההצעה לסדרה היום נדחתה פה אחד עלידי הכנסת, כשכל הסיעות — מחרות ועד רק"ח — הצביעו נגדה. רק מק"י נמנעה.

בנאומו העלה אבנרי שורה של שאלות, המתעוררות בעיקבות הצעתו, אך מפאת קוצר הזמן שהוקצב לו, יכול היה לענות רק על אחדות מהן.

בסידרה זו יענה אורי אבנרי על שאר השאלות שהעלה בכנסת — וגם על שאלות נוספות, שישלחו לו עלידי הקוראים.

בגליון האחרון פירסם, "העולם הזה" את נאומו של אורי אבנרי בכנסת, בו נימק את הצעתו להעלות על סדר יומו של בית-הנבחרים את, "עזרתה של ישראל להקמת מדינה פלסטינית".

עיקר הצעתו היתה: מדינת ישראל תציע לערביי הגדה ועזה (ובאמצעותם, אולי, לערביי עבר-הירדן וסיני) להקים מדינה לאומית פלסטינית, בתנאי שמדינה זו תהיה קשורה מראש בפדרציה עם מדינת-ישראל.

מאת אורי אבנרי

שאלה: מה יהיה שמה של הפדרציה

לכאורה זוהי שאלה מישנית. אך ביחסים בין בני-אדם ובין עמים, יש ערך עצום לשמות ולסמלים. הצרה היא שארצנו האחת קרויה בשני שמות שונים בעברית ובערבית. ואחרי התנגשות דמים הנמשכת מזה שני דורות, קיבל כל אחד משני השמות האלה משמעות שהיא לרועץ לעם השני.

השם העיברי — "ארץ-ישראל" — נראה לערבים כתביעה לבעלות בלעדית של ישראל על כל הארץ, תוך נישול העם הערבי. "פלסטין", כלומר אוץ פלשתיים — קשור בתודעה העיברית עם תעמולת השיטנה של המופתי ושווקיירי.

אם כן, איך לתת שם לפדרציה, מבלי לפגוע ברגשות אחד העמים? לשתי המדינות הלאומיות יש, כמובן, שמות נהוגים.

השם הערבי — "פלסטין", כשם קיימת, ושמה הוא ישראל. המדינה השנייה תיקח לעצמה, לכשתקום, את השם פלסטין. (למרות שלמען הסימטריה הלשונית, חבל שלא תיקרא "מדינת ישמעאל").

אך מה יהיה השם הכולל של הפדרציה?

אפשר היה לומר: "הפדרציה של ישראל ופלסטין", או "הפדרציה של פלסטין וישראל". שתי אפשרויות אלה מבטלות זו את זו — כי אי-אפשר לתת לאחת עדיפות על השנייה, מבלי שהדבר יפגע בשניה. והרי דרוש שם אחד ומוסכם לפדרציה במילון הבינלאומי, באו"ם ובבירות העולם.

הגוף שהתארגן לאחרונה בארץ, כדי להטיף לרעיון הפדרציה, מדבר על "פדרציה של ארץ-ישראל (פלשתינה)". זוהי הגדרה טובה לצורך הפעולה המיידית, אך מסופקני אם זהו שם סופי — מאותן הסיבות.

לי נדמה כי הפתרון הנכון הוא שם נייטרלי. שם הקשור בנוף הארץ, שיש לו משמעות כשתי לשונות-הארץ ובשפות-החוק, ושאינו רומז על עליונות צד אחד על השני.

כשגישתי לראשונה תוכנית מפורטת להקמת פדרציה כזאת, בשנת 1954, נתתי לה את השם, "איחוד הירדן". זה היה גם שם הכתבה בהעולם הזה לפני עשר שנים. במינשר העיברי, בשנת 1958, קראנו לה, "אוגדת הירדן".

הגוף שהתארגן בתודעת הציבור שמו של נהר הירדן כשם המדינה ההאשמית העויינת, המוספה עדיין להתקיים, ועל כן שם זה אינו מעשי.

אולם ישנו שם אחד, המקובל בעולם כולו, המעורר בכל הלשונות יראת-כבוד וחרדת-קודש: ירושלים.

יש בהיסטוריה האנושית דוגמות רבות למיכונים פוליטיים, שנקראו על שם העיר אשר בה נולדו. בימינו קרויה הקן-פדרציה המדינית-צבאית-כלכלית של הגוש הקומוניסטי בשם "ברית ורשה".

משום כך יכול אני לתאר לעצמי כי הפדרציה תיקרא בשם, "ברית ירושלים" — על שם העיר המקודשת לכולנו.

והרי "ירושלים של זהב" — עיר שעצם הוכרת שמה מעורר רגשות כה עמוקים בלב כל אדם עיברי וערבי — היא סמל לשותפות רגשיתנו כלפי ארץ זו.

שאלה: היכן תחיה בירת הפדרציה

התשובה נרמזה בתשובה לשאלה הקודמת. ממילא לא יכול היה להיות לגביה ספק: ירושלים.

זוהי בירת הארץ, מאז ומעולם. דווקא אחדותה החדשה של הארץ, שתקום עלידי ברית בין שתי המדינות הלאומיות, המבטאות את הישות הלאומית של שני עמיה — תחזיר את ירושלים לגדולתה ותחדש את מיה כקדם. לא עוד כעיר-ספר, אלא כעיר-מרכז.

אין פירוש הדבר שיש לקרוע את ירושלים שוב לגזרים. איחוד ירושלים היה אחת התוצאות המיידיות הנהדרות של המלחמה האחרונה, ורק כסיל יציע להחזיר את הגלגל אחורנית.

כעיר, תישאר ירושלים במדינת ישראל. אך אין סתירה בין ירושלים, כבירת ישראל, לבין ירושלים, כבירת הפדרציה.

אמנם יש בעולם פדרציות שעריה-הבירה שלהן אינן שייכות למדינה כלשהי, אלא כפופות במישרין לרשויות הפדרליות (כמו העיר וושינגטון). אך יש גם דוגמות רבות הפוכות. למשל: בירת שחייץ היא העיר ברו, שהיא גם בירת הקאנטון הנושא את שמה.

אין כל רע בכך שנשיא ישראל ישכון בביתו ברחביה או בקרייה הירושלמית — ושנשיא התורני של הפדרציה ישכון בארמון-הנציב. טדי קולק יראג לשניהם.

(וזאת אחרי שנשלק מן הארמון את ראש-המשקפים, שהוחזר לשם עלידי ממשלת ישראל בצורה כה מתמיהה וחסרת-הגיון.)

הסידורים המעשיים לשמירה על שלמות ירושלים יהיו כלולים, כמובן, באמנת הברית

שאלה: מה תהינה סמכויות הפדרציה

הרעיון היסודי הוא זה: אנחנו רוצים לשמור על אחדות הארץ. אנחנו רוצים שכל אחד משני העמים הגרים בה יחיה במדינה לאומית משלו, וששתי המדינות תהיינה קשורות זו בזו בצורה שתבטיח את בטחונן והתפתחותן.

לפדרציה כזו יש תוכנית-מינימום, ויכולה להיות תוכנית-מקסימום. המינימום החיוני, שבלעדיו לא נוכל לעזור בהקמת מדינה פלסטינית, הוא זה:

● **בטחון:** ערובה מעשית לכך שצבא זר לא ייכנס לשטח ארץ-ישראל. הגנה משותפת על גבולות ארץ-ישראל השלמה, כדי למנוע התקפת-פתע.

אני מאמין שכבר הגיע הזמן להקמת צבא אחד של הפדרציה. צה"ל, כמו שהוא, יהיה דרוש עוד זמן רב להגנה על ישראל. אך בחודאי יש לכונן תיאום בין המטות של צה"ל והצבא הפלסטיני.

לצבא הפלסטיני יהיה מן הרגע הראשון ערך סמלי חשוב, כי הוא ימחיש את יישותו ועצמאותו של העם הפלסטיני, בפעם הראשונה בהיסטוריה. בתקופה הראשונה יהיה מוגבל לתפקידי בטחון-פנים, עד שתיוצר האחידה המתאימה, וייעלמו החששות הנובעים מן ההיסטוריה הקרובה.

מובן שלגבי הערובות הדרושות לבטחון ישראל, נצטרך לשמוע ולשקול את דעתם של המומחים — קציני מטכ"ל צה"ל.

● **כלכלה:** איחוד כלכלי של כל חלקי ארץ-ישראל.

ברור שהדבר יטיל מעמסה ניכרת על ישראל (כי בימינו לא העשירים מנצלים את

העניים, אלא העניים הם המנצלים את העשירים), אך נעמוד בעומס זה בעזרת סיוע בינלאומי, תוך יישוב כל הפליטים, הדבר יתן תנופה חדשה לכלכלה הישראלית, וישיכי לגמרי את ימי המיתון.

יש לדאוג, בעזרת קרנות-השאהא, כי המוצר החקלאי הערבי לא יהרוס את הכפר העיברי. (במידה שפחד זה משפיע כיום על השומר הצעיר להתנגד לפדרציה ולהטיף להתחזקת הגדה למלך חוסיין, יש להפריכו.)

● **מדיניות:** תיאום מוחלט במדיניות חוץ, חופש גמור במדיניות פנים. שני חלקי הארץ צריכים לנהל מדיניות-חוץ משותפת. אף אחת משתי המדינות לא תיכנס (המשך בעמוד 10)